

# MALE NOVICE.

Izhajajo vsak torek, četrtek in soboto ob 4. uri popoldne. — Posamezne številke 10 v. — Po pošti se list ne pošilja.

Cenjenim čitateljem! Od danes naprej bodo izhajale »Male Novice« na štirih straneh. Kljub temu bo stal komad še vedno samo 10 v, kar naj čitatelji dobro pomnijo, da ne bodo morali rebiti tuintam preveč plačati za list. List bo imel od zdaj naprej tudi in s e r a t e. Inzerati se sprejemajo v upravništvu Koroška cesta št. 5, pritlično. Cenj. čitatelje prosimo, da nam ostanejo zvesti in pridno segajo po listu; uredništvo pa si bo list dobro urejevan in skoziinsko zanimiv. — Uredništvo in upravništvo.

## Cena kruhu v Mariboru.

Slovenski delavec nam piše:

Za hlebček kruha moramo plačati 1 K 60 v. Ravnotoliko plačajo tudi vsi mariborski bogataši in tuji. Delavci mnogokrat res niti ne moremo kupiti svoji družini kruha, ker ni — denarja. Naj država ali občina uredi prodajo kruha tako, da bi plačal delavec in drugi revnejši sloji za hlebček kruha 80 v, srednji in bogati ljudje pa 2 K 40 v. To bi bilo pravično. Če bom moral dati vsak dan nad 4 K samo za kruh — imam namreč veliko družino — ne bom moral plačati ne stanarine in ne oskrbeti sebi in družini drugih živil in potrebnih reči. Zaslužim namreč samo 9–10 K na dan. Vprašam: Kako pridejo vojni dobičkarji Pfrimer, Hausmaninger, Kokošinek, Tišler, Pirhan, Halbert, Berg i. dr. do tega, da je lo enako ceni kruh kot mi delavci. Mi ubogi delavci smo se mučili nad štiri leta pri borni plači in smo zdaj čisto izstradani in obubošani, a ti ljudje so si kot vojni dobičkarji nakopičili milijone. Če je med človeško družbo povsod razlika med ubogimi in premožnimi sloji, naj bo razlika tudi pri cenah živil. Obrachamo se do vladnega komisarja dr. Pfeiferja, o krajnega glavarja dr. Lajnšiča, generala Maistra in druge odločilne osebe, ki so prijatelji ubogega delavstva, naj uvažujejo moje prošnje in predlog. Povem Vam, da Vam bomo ubogi delavski trpini na veke hvaležni, če se boste zavzeli za nas. — Konečno izražam željo, da bi se za nas ustanovila slovenska katoliška delavska organizacija.

Opomba uredništva: Hvala Vam za Vaš dopis. Tudi mi vroče pozdravljamo Vaš predlog. Želimo, da se zniža cena kruhu poleg delavstva tudi drugim ubožnim slojem, n. pr. nižjim uradnim družinam. Povdarjamo, da smo vedno pri-

pravljene sprejemati dopise iz delavskih krogov in smo celo veseli, da naš list dobi tudi od delavca poročila in dopise. Kar pa se tiče organizacije, pa bomo potrebno ukrenili, da bo slovensko katoliško delavstvo v Mariboru dobilo svojo organizacijo.

## Napad na Velikovec.

Preteklo soboto dne 29. marca okoli petih zjutraj so Nemci začeli z granatami obstreljevati Velikovec ter na ta način prekršili dogovorjeno premirje. Granate so povzročile veliko škodo. Ranile so tudi več nevojaskih oseb, med njimi dve ženski. Ena je bila težko ranjena, ker je dobila strel v trebuh, nako deklico so pa pripeljali težko ranjeno v mariborsko bolnišnico, kjer je že podlegla ranam. Nemške roparske družine so udrle tudi v nekatere vasi okoli Velikovca, so oropale vse hiše, odpeljale živino ter odnesle vsa živila. V Maribor je pred nemškimi tolpmi pribežalo več beguncev in begunk, katerim je bilo odvzeto vse imetje. Nemški napad na Velikovec je vnovič dokaz, da Nemeč in nemškutar ne držijo dane besede. Ako pa naše oblasti iztirajo kakega nemškutarskega rogovileža, zjavka vse nemštvo, češ, kako brezsrčni so Slovenci.

Nemške tolpe so bile le par ur gospodar Velikovca, kajti naši hrabri bojovníki so jih prav kmalu pregnali. Njihovo veselje je trajalo le kratek čas. Velikovec je zopet trdno v naši oblasti.

## Na Kapli mir.

Kapla pri Arvežu, 31. marca.

Naša četa, ki je pod poveljstvom majorja Grebena zasedla Kaplo, ni naletela tukaj skoraj na nikak odpor. Udeleženci upora proti žandarmeriji SHS so večinoma zbežali, ko so slutili, da se bližajo Kapli Maistrovi vojaki. Med uporniki so bili večinoma nemški kmetje in delavci iz Arveža in okolice. Od domačinov se jih je le malo udeležilo upora.

## Ureditev šolstva v Mariboru in v okolici.

Iz Ljubljane smo dobili ta-le dopis:

»Poročila in pisma, ki prihajajo v Ljubljano, pravijo, da postaja občinstvo zaradi šolstva v Ma-

riboru in okolici nestrpno. Evo kratkega pojasnila! Ureditev šolstva se je največ zato zavlekla, ker pristojne oblasti niso bile v slovenskih rokah. Prebroditi je bilo treba nato kopo prav enostranskih poročil in priporočil iz naših lastnih vrst. Zdaj je vse pripravljeno v Višjem šolskem svetu, ni pa delavcev, ki bi izdelali, pretiskali odloke. Kdor pozna uradno delo, naj si izračuna, koliko časa je treba, da se izgotovi 680 komadov za ureditev tega akta. V isti odpravi se izdelujejo nujne listine več oddelkov, službuje pa le ena izurjena tipkarica.

P—c.

Dostavek uredništva: Poročilo, ki je prišlo iz krogov, ki stojijo blizu Višjemu šolskemu svetu, vzamemo sicer lojalno na znanje, a zdi se nam, da izgovor o pomanjkanju tipkaric skoro gotovo ne bo držal. Če je ena tipkarica premalo, se še pa naj da drugi služba, saj jih je dovolj. Dejstvo tudi je, da je Višji šolski svet odstavil samo nekatere nemške in nemčurske učiteljske moči v okraju. Ali je samo slučaj, da še ravno na najbolj eksponiranih mestih gospodujejo stari plesnjivi nemškutarji in drzne nemškutarice? Veseli nas pa, ko vsa znamenja kažejo, da je naše dreganje vendar imelo uspeh. Ob sklepu uredništva še tudi izvemo, da je pouk na marib. mestnih in okol. šolah zaradi izprememb v učiteljskem osebju začasno prekinjen. Torej se vendar začenjajo uresničevati tudi te naše ponizne želje!

## Italijani morajo iz Maribora

Italijanska misija, ki se je v Mariboru družila samo z Nemci in je zahajala v družbo vsepsemcev, mora zapustiti Maribor. Ko bodo naši čitatelji dobili naš list v roke, Lahov najbrž ne bo več v Mariboru. Jokali za njimi ne bomo, pač pa jim kličemoj Srečen pot! Vsi drugi ententini odposlanci: Francozi, Angleži in Amerikanci, ki so se mu dill v Mariboru so napravili radi svojega koncili jantnega nastopa in radi svoje prikupljivosti naj boljši utis pri našem ljudstvu. Italijani pa niso mogli dobiti simpatij našega prebivalstva. O vzrokih ne smemo poročati.

## Razne novice.

Maribor. V konferenčni sobi mariborskega moškega učiteljskega šola se vedno vidiš dokaze našega soženstva — slike bivših avstrijskih cesarjev. — Mi imamo vendar svojega kralja Petra in regenta Aleksandra. Iz vseh moških šol so izginile slike, ki ne spadajo več med nas — le ravnateljstvo moškega učiteljskega šola, še čaka tozadevne odredbe od vlade. Kako naivno! Za to pač ni potrebno nebene odredbe, to kaže vsakemu zdrava pamet, da spadajo slike proslulih Habsburžanov iz šol in javnih lokalov vun. — Splah bi bilo umestno, da vlada obrne večjo pozornost na šolstvo. — xy

Na mariborskem glavnem tovornem kolodvoru v Melju so še skoro sami nemški napisi.

Delavska organizacija. Za delavce, hlapce, služe, kuharice, dekle, služkinje, hišnike, obrtne po

mečnike in učence, splah za vse slovensko delavstvo in službujoče osebe se bo v kratkem oživela v Mariboru »Jugoslovanska strokovna zveza«. — Člani Zveze bodo dobivali denarno podporo v slučaju brezposelnosti, boleznih, za potovanje, v slučaju kake nesreče, za pogreb it. Dobivali bodo tudi brezplačno pravno pomoč. Vabimo vse, ki se zanimajo za krščansko, slovensko delavsko strokovno organizacijo, da javijo svoj pristop pismeno uredništvu »Malih Novic«. V kratkem se bo vršilo ustanovno zborovanje.

Odslopitev nemškega učiteljskega osebja na okoliških šolah. Višji šolski svet v Ljubljani je z dnem 31. sušča odpustil iz šolske službe nemško učiteljsko osebje na ljudskih šolah v Lajtersbergu-Krčevini, Kamnici, Pobrežju, Teznu, Studencih, Hočah, Pekrah, Selnici, pri Sv. Lovrencu nad Mariborom, v Radvanju, Razvanju, Št. Ilju ter na obmejnih šolah v Sladkem vrhu pri Trnovem ob Muri. Na tistih šolah, na katerih prevzame vodstvo učna moč, ki dosedaj ni bila nastavljena na dotični šoli, se radi oddaje uradnih poslov in ureditve drugih nujnih zadev vsled ukaza okrajnega šolskega sveta mariborskega prekine šolski pouk do vštetelega 6. dne aprila 1919.

Osepnice v Mariboru. Zopet so prepeljali v tukajšno bolnišnico na osepnice obtele osebe iz občin Sv. Miklavž Razvanje in Pragersko. Prebivalstvo se opozarja, da se more varovati nalezljivosti te bolezni le s tem, da se da nenudoma cepiti. Z ozirom na razglas, ki ga je izdal pred kratkim mestni magistrat, se bo te dni začelo z uradno preiskavo, če se je prebivalstvo ravnalo po tej naredbi. — Mestni zdravnik dr. Leonhardt.

Porotna obravnava proti morilcu poročniku Widmayerja, železniškemu delavcu Štruklju se je v soboto popoldne preločila do prihodnjega zasedanja mariborske porote. Zaslišati se mora še več prič in debiti nekatere izjave izvedencev. Štrukelj je trmoglavo tajil krivdo umora.

Vrednost papirnate avstrijske krone zopet padla. Kurz krone neprestano pada. Sedaj velja 100 srb. dinarjev 305 K, 100 francoskih frankov 405 kron, 100 grških drabem 395 K.

Nova slovenska gostilna v Mariboru. V Mariboru Koroška cesta 22 je v lastni hiši otvorila gostilno Marija Viger. Gostilno kot edino slovensko v Koroški cesti v Mariboru priporočamo.

Šolski pouk prekinjen. Mestni šolski svet v Mariboru je odredil, da se zaradi izprememb v učiteljskem osebju začasno prekine pouk na vseh mestnih ljudskih in meščanskih šolah do preklica. Redni pouk se pravočasno naznani potom listov in časopisov.

Častniki in svojci padlih častnikov bivšega 93. pp. Zaradi izplačila iz častniškega fonda naj vsi častniki kakor tudi svojci padlih častnikov, ki so dne 1. avgusta 1914 kot aktivni častniki složili v polku, sporočijo svoje naslove do dne 20. aprila 1919 majorju Edvardu plom. Fournier, Mährisch-Schönberg.

Nov živinozdravnik v Mariboru. V Mariboru v Grajski ulici 8 se je nastanil kot živinozdravnik dr. Valter Sirk, bivši klinični asistent dunajske visoke živinozdravniške šole. Novega živinozdravnika priporočamo!

Kavarna „Central“ v Gosposki ulici je od danes naprej slovenska. Prevzel jo je zaveden Jugoslovan pl. Valjak. Odslej ne bo več treba siliti našim ljudem, posebno častnikom, v »Theresienhof«, kjer se mara Slovence samo radi denarja.

Trgovec Kokošinek na Tegethofovi cesti se še ni prav nič poboljšal. Dan za dnem dobivamo ostre pritožbe, da ta velenemec, ki je bil med vojsko oproščen, da si je mogel kopičiti milijone, po rovtarsko zabavlja čez Jugoslovane. Slovenski fantje in možje so trpeli na fronti, Kokošinek pa je delal doma kšefte. Sedaj pa še zabavlja čez nas. Kaj pa potem, če se bodo naši tega rovarenja enkrat naveličali?

Teško operacijo je prestal dne 31. marca v mariborski javni bolnišnici svečinski župnik Vid Janžekovič. Bolnik je jako slab. Priporoča se v molitev. — Župnik Janžekovič je eden tistih obmejnih rodoljubov, ki so bili leta 1914 od nemčurjev ostudno preganjani. V graški ječi si je nakopal kal bolezní, na kateri trpi sedaj že skoraj pet let.

V nedeljo v Kamnico! Prihodnjo nedeljo, dne 6. aprila, se vrši v bližnji Kamnici po rani maši velik shod SKZ Okoličani na zahodni strani Maribora, v nedeljo v Kamnico!

Etspresni vlak Pariz—Bukarešta ne vozi zdaj preko Budimpešte ampak preko Donaja, Maribora, Zidanega Mosta in Siseka in sicer kot brzovlak št. 5 iz Maribora se odpelje približno ob 5 zjutraj.

Ententina komisija štirih generalov, ki je v Ljubljani skozi 14 dni preiskovala znani »ljubljanški dogodek« (proti Italijanom), je prišla dne 28. t. m. do zaključka. Našla ni prav nič obtežilnega za Slovence. — Italijanski kapetan, ki predstavlja v Mariboru italijansko misijo, se je vozil včeraj v Ljubljano, da »prouči« položaj v Ljubljani.

Čuden možakar. Cestar okrajne ceste na Jelovcu, nek Ignacij Lorenčič, je prav čuden možakar, ker še vedno ne ve, da je v Jugoslaviji ter še trdno npa, da bo Nemška Avstrija segala do Drave. Mož ob vsaki priliki zabavlja zoper Jugoslavijo, hvali pa Nemško Avstrijo na vse pretege. Ker je bil Lorenčič tudi odbornik občine Sleme, je šel kot zastopnik občine Slovence tožariti na Dunaj k bivšemu cesarju Karlu. Proč s takim cestarjem, naj gre tje gori v »lačenbergerjevo« deželo!

Slovenska univerza. V Ljubljani se ustanovi je seni realna univerza s petimi fakultetami. Tehnična in bogoslovska se otvorita že meseca maja letos. Prostora dobi univerza najbrže v domobranski vojašnici.

Davčni vijak na pravo mesto. Splošno predlaga mnenje, da bi naj naše davčne oblasti pri tiskali posebno na vojne dobičkarje. Skozi celo

ali večinoma velik del vojne dobe so ti ljudje bili oproščeni. Mnogi nemški in nemčurški trgovci, ki so bili pred vojno oproščeni. Mnogi nemški in nemčurški trgovci, ki so bili pred vojno blizu konkurza, so si tekom vojne tako opomogli, da so ne samo vse dolgove poplačali, temveč so tudi si nakupili cela veleposestva, hiše in so še poleg tega si nakopičili stotisočake. Živeli so prešerno in komodno kakor v obljubljeni deželi, dočim je ubogo ljudstvo stradalo in trpelo. Iz verodostojnega vira smo izvedeli, da je tekom vojske nastalo v Mariboru samem okoli 90 novih milionarjev. Za koliko milijonov pa so pomnožili svoje primožnje razni Scheibaumi, Badni, Franci, Bergi i. dr., pa si lahko mislimo. Odločno zahtevamo od davčne oblasti, da takoj sestavi listo vojnih dobičkarjev in da jih obdači do najvišje mere Premoženje, ki so si ga ti krvosesi nakopičili, je ljudsko premoženje. Tirali so cene ljudskim potrebščinam do neizmerne višine in so tako ljudstvo popolnoma izmозgali. Nobenega usmiljenja s temi ljudmi! Takaj nastavite davčni vijak!

Italijani »odrešujejo«. Pred kratkim so italijanski oficirji pri razdeljevanju hrane prisilil vaške otroke v Trnju pri Sv. Petru, da so pokleknili in z dvignjenimi rokami prosili kruha. Nato so jih tako fotografirali in slike poslali v italijanske ilustrirane časopise, ki naj razširja in spričuje plemenito delovanje Italijanov v »odrešenem« ozemlju.

Mariborski Orel. Telovadba danes v torek v gimnazijski telovadnici radi nizke temperature ne bode. — Odbor.

Nova zvižaja za tihotapce. Tihotapci so iznašli novo sredstvo za spravljjanje živil iz Jugoslavije v Nemško Avstrijo. V zaklenjene in plombirane velike vozove za pohištvo spravljajo živila in jih tako spravljajo po železnici nemoteno preko meje. Na ta način so spravili Nemci tn nemčurji na stotine meterskih stotov najboljših živil iz naše države. Cenzura je še le prišla na sled novi tihotapski zvižaji. Neka Dunajčanka piše namreč svoji prijateljici, da s pomočje nekega Schieberja spravljaja z lahkoto živila v vozovih za pohištvo v Nemško Avstrijo. Sedaj so seveda tej novi zvižaji napravili konec.

Diploma častnega občanstva, ki jo bodo skupno poklonile občine mariborskega okraja generalu Maistru, je izpostavljena v oknu Cirilove tiskarne. Diploma je umetniško delo prof. Cotiča.

Krščansko-socialni delavski kongres. V Lucernu v Švici se je vršil krščansko-socialni mednarodni delavski kongres. Sklenili so, naj se novi odnošaji med narodi naslanjajo na noto sv. očeta z dne 1. avgusta 1917 in na Wilsonova načela. Odpravili naj se vse nasilnosti in zagotovi naj se vsakemu narodu pravica do popolnega kulturnega in gospodarskega razvoja. Zahtevajo, da se zmanjšajo vojni izdatki, sklene zveza narodov in ustanovi razsodišče.

## O naši severni meji se govori.

Iz Pariza poročajo, da je delegat dr. Ivan Žolger na mirovni konferenci dne 18. marca po dal obširen pregled naših minimalnih zahtev glede meje proti Nemški Avstriji in Ogrski. Po tem na črtu spadajo pod Jugoslavijo: Beljak, Celovec, Gosposvetsko polje, Velikovec s celim obrajnim glavarstvom, Spodnji Dravograd in Labud na Koroškem.

Na Štajerskem gre črta po naši demarkacijski liniji. Arvež, Lučane, Gomilica in Ernovž so v naši posesti.

Od Špilja do Obrajna je označeno v Žolgerjevem načrtu Mura za državno mejo. Pri Obrajni

prekorači nova meja Maro in doseže pri vasi Gruzla ob Kučnici sedanjo mejo med Avstrijo in Ogrsko.

Mesto Radgona in vse vasi na severni in se verovzvodni strani mesta (Dedonci, Žetinci i. t. d.) spadajo pod Jugoslavijo. Glede Prekmurja bi šla nova meja po tejle črti: severno od Radgone po dolini Doiberbach, na severo od Dolnjega Sanoka naprej po reki Rabi do Harombas a, tu bi se obrnila proti jugu, dosegla pri Domafoldu reko Krko in pri Kerzi Malo Krko in od tu sledila razvodju med Krko in Lendavo.

Žolger je tudi svoj predlog obširno utemeljeval in s statistiko dokazal, kako so nas germanizirali in pomadžarili.

Malinov liker približno 50 litrov se ceno proda. Blag. vprašanja pod „Destilat“, glavna pošta, Maribor. 644

Krojaški stroj po niski ceni se proda. Meljaka cesta 59/II. nad. Maribor. 642

Dnevno se dobi 100—200 kg dobre svinjske masti v poštnih paketih pošilja takoj po povzetju. Pisemne naročbe na P. Parac, Šilerjeva ul. 6, Maribor. 644

Na prodaj 2 para dobro ohranjenih škornje za častnike in mnogo moških, ženskih kakor tudi otročje čevlje razmerne št. vilke pri Franjo Balkovič, Koroška ulica 12, Maribor. 649

Ponošene obleke in ševlji se zamenjajo za živila v Tegetthoffovi ulici 57/I. Maribor. 648

Kontoristinja, katera je perfektno izveščana v slovenski ev. tudi v hrvaški stenografiji in strojepisu se išče takoj sa tukajšnjo trgovino. Ponudbe pod „Trgovaška hiša“ na upravo lista. 648

Novo žimnate blazine, tridelne sa dve postelji so po ceni na prodaj, kje pove uprava. 645

## Prva slovenska kavarna.

Podpisani uljudno naznanjam cenj. občinstvu mesta in okolice, vsem znancem in prijateljem, da prevzamem s 1. aprilom 1919

## kavarno „Central“ v Mariboru Gosposka ul. 21

Obenem zagotavljam si. občinstvu izborao pijačo in vzorno postrežbo ter se priporočam za obilen obisk.

Z odličnim spoštovanjem

**Gjuro pl. Valjak,**

lastnik kavarne »Central«.

610

Slikarski učenec se sprejme pri g. Kolar, Maribor, Hilarinogasse št. 1. 638

Voz srednje velikosti se proda v Kasinogasse 6, Maribor. 641

Dobro ohranjen šivalni stroj, dolga miza in štedilnik se proda. Mozartov pl. 42/I, Maribor. 643

Lepa svilnata obleka rosa barve, obleka za deklico, zelen zastor iz ovčje volne, nove srajce, spodnje hlače, zelena obleka, bela obleka, črna svilnata bluz., bele bluze predpasnike, rokavice, moderce, nogavice, nogavice sa otroke, rute, zglavnik, omara sa obleko, velika banja, majhen železen štedilnik, posoda, vreče, lonci, za maslo, deska za likanje in za sekanje mesa, sobni klozet, steklenice, cvetlična miza, lonci za cvetlice, zavoji, štelaze, odča za živila in denar gospod. Schmidl, Koroška cesta 18/I, samo dopoldne. 647

**Slovenske liste v vsako hišo!**

**Najlepši kinč** za verande, balkone, za okna so brezdvomno moji svetovnoznani gorski viseči nageljci. Razpošiljanje na vse strani. —

Cenik brezplačno. **Roman Brezočnik.**

Razpošiljalnica gorskih visečih nageljnov, Maribor.

**Gabriel Hakelgasse 3. 640**

## Pohišstvo,

spalne sobe, jedilne in gosposke sobe, kuhinjska oprava, podloški, modroci, otomane, spalni in dekoracijski divani, postelje, omare, mize in stoli iz mehkega in trdega lesa, železne postelje in umivalniki ter vse vrste lesenega, železnega in tapciranega pohištva v vsakem slogu od proste do naj. fin. izvršitve po jako nizkih cenah.

pri tvrdki za pohišstvo, **KAREL PREIS,**

Maribor, Stolni trg 4 660

Svoboden ogled!

Ceniki zastoj!

## Dvojno in ameriansko knjigovodstvo. 624

Na Legatovem zasebnem učilišču v Mariboru se prične 1. aprila 1919 oblastveno dovoljen tečaj za dvojno in ameriansko knjigovodstvo. Poučeval bo zato izvrstno usposobljen učitelj. Natančnejša pojasnila v učilišču Legat v Mariboru, Vetrinjska ulica 17. I.

## Velika tatvina!

V noči od srede na četrtek so vlomili neznani zlikovci v moje shrambo za živila ter mi ukradli okrog 800 kilogramov svinjskega mesa ter perila v vrednosti 40.000 K. Kdor izve o tej tatvini kaj zanesljivega in mi o tem poroča dobi nagrado 2000 K. F. Balon, gostilničar pri „Brodu“, Pobrežje pri Mariboru. 629